

ҚР ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Қазақ әдебиетінің классигі, көрнекті ғалым, академик
М.О. Әуезовтің 125-жылдығына арналған

«МҰХТАР ӘУЕЗОВ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ӘДЕБИЕТІ»

атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, 29 қыркүйек 2022 жыл

Алматы
«Қазақ университеті»
2022

ӘОЖ 821.512.122.0
ҚБЖ 83.3(5Қаз)
К 69

Жалпы редакциясын басқарған
филология ғылымдарының докторы, профессор *Ө.Әбдиманұлы*

Жауапты шығарушылар: *А.Б. Темірболат,*
Л.А. Мекебаева, Г.Ж. Болатова

М.О. Әуезовтің 125-жылдығына арналған «Мұхтар Әуезов және әлем әдебиеті»
атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. Алматы, 29
қыркүйек 2022 жыл / Жауапты шығарушылар: А.Б. Темірболат, Л.А. Мекебаева, Г.Ж.
Болатова
– Алматы: Қазақ университеті, 2022 – 233 б.

Жинақ қазақ әдебиетінің классигі, көрнекті ғалым, академик М.О. Әуезовтің
125жылдығына орай шығарылды. Ғалымның қайраткерлік келбетін, азаматтық тұлғасын
және зерделі зерттеушілігін танытуға арналған жинаққа белгілі қоғам және өнер
қайраткерлерінің, көрнекті ғалымдар мен жас буын зерттеушілердің еңбектері енгізілген.

Ғылыми жинақ әдебиеттанушы мамандарға, жоғары оқу орындары студенттері мен
магистранттарына, ізденушілер мен жас қаламгерлерге, қалың көпшілікке арналған.

ӘОЖ
821.512.122.0
ҚБЖ 83.3(5Қаз)

Жақыбай Б.,
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
Филология факультетінің докторанты
Ғылыми жетекшісі: Сарбасов Б.С.,
филология ғылымдарының кандидаты, профессор м.а.

ЖЫРАУЛАР ПОЭЗИЯСЫНДАҒЫ «МӘНГІЛІК ЕЛ» ИДЕЯСЫ

XV-XVIII – ғасырларды қамтыған жыраулар поэзиясы халқымыздың жүздеген жылдар бойы жадында сақталып, бүгінде қазақ әдебиетінің бір кезеңі болып қалыптасып отыр. Сөз қадірін білген қазақ халқы түйінді, иірім жолдарды талай аласапыран кезендерден алып өтіп, қазіргі әдебиетімізге аманат етіп тапсырды.

Елбасымыз Ұлытауда берген сұхбатында: «Қазақ хандығы біздің еліміздің түп-тамыры. Бұл тұңғыш мемлекетіміздің болашағын белгілеген үлкен тарихи оқиға. Біздің болашағымызға бағдар ететін ұлтты ұйыстырып, ұлы мақсаттарға жетелейтін идея бар. Қазақ елінің ұлттық идеясы – Мәңгілік Ел!» деген еді.

Қазақ хандығының тарих сахнасына мағлұм бола бастау кезеңін анықтаудың ғылыми да, саяси да мәні зор. Әсіресе, тәуелсіздікке қол жеткізіп отырған бүгінгі таңда оның маңызы, мәртебесі, тіпті арта түспек.

Елбасы «Тарих толқынында» кітабында: «Бұл оқиғаның саяси һәм қоғамдық мән-маңызы Қазақ хандығының Орта Азиядағы тұңғыш ұлттық мемлекет болғанында жатыр. Оны өздерінен бұрын өткендер немесе тарихи бабалар емес, қазіргі бар түркі халқы құрады» [1], – дейді. Сол қазіргі түркі халықтарының бір бұтағы қазақ халқы болып саналады.

Түркі халықтарының бір бұтағы саналатын Қазақ елінің әдебиет тарихының түп негізі көне дәуірге – түркі тайпалары әлі жеке-жеке халық боп жіктелмеген, ортақ мәдениет, ортақ мұра жасап жүрген кезеңге барып тіреледі. Туыстас түркі руларының бір тобы қазақ деген атпен бөлініп, өз мемлекетін құрумен байланысты. ХҮ ғасырдың орта шенінен бастап дербес қазақ атымен аталатын әдебиет қалыптасады.

Қазақ әдебиетінің ортақ арнадан оңаша жол тартқан алғашқы қадамдарының өзінен-ақ келелі, өте көркем келісімге жетуі заңды болса керек.

Сол дәуірдегі түркі халықтары сөз өнерін аса жоғары бағалап, өздерінің ақын-жырауларына бас иген. Араб әдебиетінің тарихын жазған профессор Ханна аль-Фахури: «Басқа жұрттың сөзінен гөрі, ақынның сөзі өтімдірек келетін; кейде оның беделі мен билігі, тіпті, ру көсемінен де артық болатын», – дейді [2, 51-52]. Көшпенділер арасында тіл өнерінің қадірлігі сондай, сөз зергерлерін халық қастерлеп, жоғары бағалаған, құрметтеген. Қазақ жыраулар поэзиясында елдің бірлігі, тұтастығы, тарихы мен мәдениетінің өркендеп дамуы айқын көрінеді.

Қазақ хандығы дәуіріндегі ақын-жыраулар поэзиясының басты көтерген тақырыптары, негізінен ата-қоныстары, отаншылдық, елтанушылық, адамгершілік, тәлім-тәрбие, ұлттық дүниетаным, әсіресе қазақ халқының қасиетті ата-қоныс мекендері үнемі сөз арқауына алынады.

Жырау деген атау «жыр» сөзінен шыққан. Жыршы деп көптеген эпостық жырларды жатқа білетін, дайын репертуары бар айтқыштарды таныған. Жыраулар өз шығармаларын ақыл-нақыл, өсиет түрінде айтқан. Олардың толғауларының негізгі тақырыптары – туған жерді, елді сүю, Отанды қорғау, елді бірлікке шақыру, адамгершілік қасиетті насихаттау.

Жыраулар поэзиясы – дербес мемлекеттік дәрежеде өмір сүрген Қазақ хандығы атты дәуірдің әдеби мұрасы. Көрнекті ғалым-жазушы М.Мағауиннің айтуынша: «Қазақ халқының жалпы түркілік ортақ этнос құрамынан бөлініп, дербес Орда құрған хандық заманы төрт ғасырға жуық ұзақ дәуірге созылды». Ол тағы бірде «XV–XVIII ғасырларда жасалған әдебиет ел мүддесін, жұрт мұратын бірінші орынға қойды. Өзіндік түр тауып, айқын ұлттық сипатта қалыптасты. Алаштың жайсаң жанын, өр рухын бедерлей таңбалап, келер ұрпақ үшін ешқашан ескірмес үлгілер тудырды. Көркемдік танымның асқар биігіне көтеріліп, әлемдік өредегі ұлы шығармалар қалдырды», дейді. Яғни, жыраулар поэзиясы – қазақ сөз өнерінің әлемдік классикалық шығармалар шоғырына қосылатын біздің ұлттық рухани қазынамыз [3].

Жыраулар поэзиясының құндылығы неде? Ғалым М.Әуезов: «Бұл дәуірдегі әлеумет тіршілігінің, ең шешуші мәселесін әдебиет жүзіне түсіріп, алғашқы рет қалың ел қамын ойлап, күніренген қария – Асан. Бұл заман сыншысы сөйлесе, шешілмеген жұмбақ, түйіні шатасқан сөздерді ғана сөйлейді, өзі туған заманның белгілерін қарап, келешек заман не айтарын болжайды: сөзінің бәрі терең ой, терең мағынамен сөйленеді. Айтпақ жайларын ашып, ұғымды қылып айтып бермейді. Әдейі көмескілеу жұмбақ қып айтады. Жыраудың сөзі мақсатсыз айтылмайды. Не айтса да көптің мұңы, көптің жайы туралы, не көпке арналып ақыл, өсиет есебінде айтылады», – дейді [4]. Ғалымның осы ғұламалық пікірінде жыраулар поэзиясының идеялық-көркемдік мәні терең ашылған.

Халқымыздың осы зергерлік сөз тұнығына әрі ақын, әрі ғұлама Шәкәрім де ден қойған. Ол «Ескі ақындық» деген өлеңінде халық мұрасын, ауыз әдебиетін, жыраулар поэзиясын аса жоғары бағалаған:

Тақпақ пен мақал тағы артық,
Суырып салма жағы артық,
Айтады олар ойланбай,
Сыпыра жырау, Шортанбай,
Үмбетей мен Марабай
Алды-артына қарамай,
Сокқанда жырды суылдап,
Жел жетпейтін құландай.

Шәкәрім ескі ақындар поэзиясында «терең сыр» барын таниды. Олардың жырында «қыран құстың ұшқаны», «ақбөкеннің жүрісі», «жайдақ желдің желісі», «мөлдір кудың аққаны», «жел жетпейтін құландар жүйріктігі», «адам жанының жайма шуақ кезеңі» – бар-баршасы, көшпелі қазақ өмірінің бүкіл әлеуметтік, рухани тіршілігі бейнеленген деп керемет ой түйген. Жыраулар поэзиясын айтулы сөз зергері Мағжан Жұмабаев та «Батыр Баян» поэмасында:

Бұқар мен Тәтіқара жырлағанда

Толқынды тұңғыық боп төгілді жыр, – [5].

деп аса қадірлеген.

Демек, жыраулар поэзиясы – халқымыздың неше ғасырлық өмірін өнер өрнегіне, ақыл сөзіне бейнелеп түсірген, өшпес, өлмес мұрамыз.

Жыраулар поэзиясы халықтың басынан өткерген тарихи оқиғаларды, оның арман-мұратын, кешірген ауыртпалықтарын жырлаумен ғана бағалы емес, елдің саяси-әлеуметтік тіршілігін, ойсанасын, дүниетанымын көркем бейнелі тілмен бере білуімен де бағалы.

Жыраулар поэзиясы соны философиялық терең ойға толы. Олардың поэзиясы өсиетнама түрінде келеді. Сондықтан да жыраулар поэзиясында нақыл, афористік сөз оралымдары мол.

Қазіргі таңда Елбасымыз қолға алып, қайта жаңғыртып отырған «Мәңгілік Ел» – идеясы сан ғасырлар рухының алып күші, алтын дінгегі. Ұлт болашағын кемелдікке бастайтын – ғасырлар аналардың бесік жыры. Ұлт тарихының өткені мен бүгінін тоғыстырған киелі қадам, алтын көпір. «Мен кім?» деп кезінде Мағжан ақын толғанған тарихи сауалға жауап беретін – ұлтқа ортақ таным. Ұлт арманы – әлем елдерімен терезесі тең қатынас құратын, әлем картасынан ойып тұрып орын алатын Тәуелсіз Мемлекет атану еді. Ол арман – тұрмысы бақуатты, түтіні түзу ұшқан, ұрпағы ертеңіне сеніммен қарайтын бақытты «Мәңгілік Ел» болу еді. Иә, сол армандарды ақиқатқа айналды. Сонау көне түркі әлемінен өз бастауын алатын бұл ұлы идеология, қазақ әдебиетінің әр кезеңінде кеңінен көрініс тапқан. Әсіресе, қазақ жыраулар поэзиясында өзіндік ерекшелігімен дарланды.

Жыраулардың өз толғауларында көтерген негізгі тақырыбы қандай? Жыраулар поэзиясының өзекті тақырыбы – туған елі, оған деген сүйіспеншілігі, елдің бірлігі, бүтіндігі. Халқына жайлы қоныс, ырысты жер іздеген Асан қайғының: «Желмая мініп жер шалсам, тапқан жерге ел көшер» – деген ақылгөй сөзі – сол елінің қамын ойлаған жүрек сөзі. Сол сияқты Қазтуған жырау да «Қайран менің Еділім» – деп еңіреп өткен. «Еділдің бойын ел жайлап, шалғынына бие біз байлап» – деп Доспамбет жырау армандаған, «ауылдан топыр үзілмей, ошақтың оты өшпесе, май жемесе қонағым... он кісіге жараса, бір кісіге асқан тамағым», – деп Ақтамберді жырау еліне ырыс, молшылық тілеген, бейбіт, тыныштық өмірді қалаған. Жыраулар поэзиясы еліне деген ыстық сезімге толы. Олар сол еліне жалынды жырларын арнаған, халқын сол елі үшін қызмет етуге үндеген, керек болса, жанын пида етуге шақырған. Халқы үшін қан майданда шайқасқа түсіп, елін, жерін сыртқы жаудан қорғаған әйгілі халық батырларының ерліктерін жырлаған.

Мысалы, Тәтіқара ақын:

Бөкейді айт, Сағыр менен Дулаттағы,
Деріпсәлі, Мандайды айт Қыпшақтағы.
Өзге батыр қайтса да бір қайтпайтын
Сары менен Баянды айт Уақтағы.
Ағашта биікті айтсаң қарағайды айт,
Жігіттік, ерлікті айтсаң Бөгембайды айт,
Найзасының ұшына жау мінгізген
Еменәлі Керейде, ер Жабайды айт, –

деп дәріптеген [3].

Жыраулар өмір жайлы, достық жайлы, адамгершілік, ерлік жайлы, тіршілік жайлы жыр шерткен.

Олар өмір диалектикасына да терең көз жіберген, дүниенің бірқалыпта тұрмайтынын («мынау жалған дүние кімдерден кейін қалмаған» – Шалкиіз), үнемі өзгерісте болатынын дұрыс пайымдаған. Жыраулар поэзиясында адамгершілік этика, мораль мәселелері кең орын алған. Оларда бүгінгі жастар ғибрат, тағлым алар дүниелер молшылық.

Ел ертеңіне деген оптимистік сарын «Мәңгілік ел» идеясына бастайтын рухани серпіліс еді. Сол себепті де, әдебиеттанушы М.Мағауин «Қазақ жыраулары 15-18-ғасырлар шегінде бүкіләлемдік мәні бар аса құнды әдеби мұра жасады» деп тебірене жазған еді [3]. Соның бір мысалы Доспамбет жырау мұралары:

Тоғай, тоғай, тоғай су,
Тоғай қондым өкінбен.
Толғамалы ала балта қолға алып, Топ
бастадым өкінбен.
Тобыршығы биік жай салып,
Дұспан аттым өкінбен,
Тоғынды сарты нар жегіп, Көш
түзедім, өкінбен.

Сөз зергері өз толғауында көшпенділер мінезіне тән дала ерінің болмысын паш еткен. Толғауда өз атынан сөйлей келе, далалық мәдениеттің философиясын тереңнен танытады. Отан, туған жер, досқа деген сүйіспеншілігін, дұшпан алдындағы қайраты мен айбатын тілге тиек етеді. Жыраудың патриоттық оптимизмге толы жалынды жырлары ұрпақтан-ұрпаққа таралып, ғасырдан-ғасырға көшіп келеді.

Жалпы, жыраулар бедері мен беделі – сонау көне түркі дәуірінен қалыптасқан үрдіс. Ол туралы М. Жолдасбеков өзінің «Асыл арналар» деген еңбегінде былай дейді: «Түркі халқын әдетте хан басқарған. Ханның ордасы болған. Ордада ханмен бірге әр уақытта ақылшы жырау тұрған» [6]. Сондықтан, қашан да «шер толқытқанда» сөйлеген ерлік жыршыларының асыл сөздері тарихымыздың әр кезеңінде зор бағаға ие болса, оның түп қазығы бабалар салған сара жолдың негізінде жатса керек.

Сондай-ақ, жыраулар шығармаларында әміршіге тікелей арнау да, мадақ өлеңдер де, болмыс туралы философиялық толғаныстар да, ізгілік пен зұлымдық, жақсы мен жаман, достық пен дұшпандық туралы толғаулар молынан. Жыраулар өз туындыларын, толғауларын кейінгі ұрпақтарына мәңгілік мұра етіп қалдыру жолында көркемдігі жоғары поэзия тілімен, таптырмас теңеулер, жарқын метафоралар, синтаксистік және психологиялық параллельдер арқылы баяндаған. Бұл туындылардың Тәуелсіз Қазақстанның өркендеп дамуына тигізетін ықпалы орасан зор деп білемін.

Жыраулар поэзиясын оқыту арқылы ұлтық құндылықтарды орынды қолдана отырып, келешек ұрпақ бойында ұлттық ділдің қалыптасуында негіз қаланады. Олар баланың ата-бабалар мұрасының маңызын дұрыс түсініп, бағалай алуына жол ашады. Әдеби шығармалардың

тарихтың көркем шежіресі ғана емес, ең алдымен, сол тарихты ұлт мүддесіне қарай бұрудың да негізгі тетігі болғандығын түйсіндіру оқушының қазақ сөз өнері тундыларының халық тағдырымен ортақ сипаттарын тануына тұғыр қалайды.

Жыраулар поэзиясының заман талабымен ұштастырыла оқытылуы ғана оның болашақ ұрпақ тәрбиесіндегі рөлін артырады сөзсіз, сондықтан да қазіргі жаңа білім беру мазмұнына жыраулар поэзиясын көбірек оқытуға назар аударылса, ұлттық рухани құндылықтарымыз қалыптастыруда әдебиет сабағында айтарлықтай сапалы білім нәтижесіне қол жеткізуге болады.

«Мәңгілік Ел» – жалпы қазақстандық ортақ шаңырағымыздың ұлттық идеясы. Бабаларымыздың арманы. «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясының негізгі мәні мәңгілік – мақсат-мұраттарымыз бен мәдени-рухани құндылықтарымызға негізделген, мемлекет құрушы қазақ халқы мен өзге де ұлттардың ұлттық идеяларын бір арнаға тоғыстыратын идеология арқылы қалыптастырылатын қазақтың ұлттық мемлекеті.

Жыраулар шығармашылығы осы идеяны жүзеге асырудағы үлкен қозғаушы күш болып табылады. Жыраулар – Қазақ хандығы халқымыздың барлық жастағы адамдарының асыл, саналы қасиетті болуын мұрат еткен нағыз тәрбиешілер. Жыраулар поэзиясы – қазақ сөз өнеріндегі шынайы ұлттық сипаттың негізгі көркемдік іргетасы. Сондықтан, халықтық тәрбие дәстүрін жыраулар поэзиясы арқылы тереңдете ұғындыру – өмір талабынан туындаған мәселе.

Қорыта айтқанда, Қазақ хандығы дәуірінде жыраулар поэзиясының басты тақырыбы – халықтың топтасқандығы мен бірлігі және әскери күш-қуатын нығайту мәселелері болды. Бұл туындылардың Тәуелсіз Қазақстанның өркендеп дамуына, болашақ «Мәңгілік Ел» болуына тигізетін ықпалы орасан зор деп білеміз.

«Егер біз мемлекет болғымыз келсе, өзіміздің мемлекетіміздің ұзақ уақытқа меңзеп құрғымыз келсе, онда халық руханиятының бастауларын түсінгеніміз жөн», – Елбасы айтқандай, «Мәңгілік Ел» – жас ұрпақ үшін маңызды мәселе болып табылады. Қазақ елі үшін бірлігін сақтауға, мемлекеттілігінің тұтастығын қамтамасыз етуге жыраулар поэзиясының беретін тәлімтәрбиелік жақтары ұшан теңіз. Бүгінгі ұрпақ – Мәңгілік Елдің болашағы.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Елбасы Н.Ә.Назарбаев Н.Ә. Тарих толқынында. – Алматы,1999
2. Ханна аль-Фахури. История арабской литературы. Т. 1, М, 1959.
3. Мағауин М. Қазақ хандығы дәуіріндегі әдебиет – Алматы, 1993
4. Әуезов М. Әдебиет тарихы. – Алматы, 1991
5. Елеукенов Ш. Мағжан Жұмабаев. –Алматы: Жазушы, 1990
6. Жолдасбеков М. Асыл арналар. – Алматы, 1991.

Төлегенова Д,
Сулейман Демирел университетінің
2-курс магистранты

**МҰХТАР ӘУЕЗОВТІҢ БАТЫРЛАР ЖЫРЫ ТУРАЛЫ
ҒЫЛЫМИ ОЙЛАРЫ**

МАЗМҰНЫ

Түймебаев Ж.Қ.	
Алғы сөз	3

I. ӘЛЕМ ӘДЕБИЕТІ КОНТЕКСТІНДЕГІ М.О. ӘУЕЗОВ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫ

Дәдебаев Ж.Д.	
Жазушының шығармашылық лабораториясы туралы	4
Әбдиманұлы Ө.	
Ұлт руханиятының ұлы тұлғасы	10
Жақып Б.Ө.	
Он алтыншы жыл ойраны	15
Әбдезұлы Қ.	
Қазақ Ұлттық университеті және Әуезов ұлағаты	22
Жаксылыков А.Ж.	
Возвращаясь вновь к «Неизвестному в наследии Мухтара Ауэзова»	28
Nedim Bakırcı	
Milli kimlik inşasında halk biliminin işlevi	39
Болатова Г.Ж.	
Interpretation of the novel–epic of M.O.Auezov “Abai’s Path” to Russian Language by A.Kim	45

II. М.О. ӘУЕЗОВ ЖӘНЕ ОТАНДЫҚ ӘДЕБИЕТТАНУ ҒЫЛЫМЫНЫҢ ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

Бисенғали З-Ғ.Қ.	
«Қилы заман» романындағы дерек және дәйек	53
Қалқабәева С.Ә.	
Ә.Нұршайықов шығармашылығындағы Әуезов бейнесі	62
Джакыпбекова М.Т., Қыяхметова Ш.А., Мырзабек Н.Ж.	
М.Әуезовтің «Абай жолы» роман-эпопеясындағы этномәдени лексиканың танымдық сипаты	67
Мекебаева Л.А., Рамазанова Ш.Ә.	
М.Әуезов және ХХ ғасыр қазақ әдебиетіндегі көркемдік ізденістер	72
Жалғасбаева Қ.Б.	
Қазақ айтысын қастерлеген данышпан жазушы – М.Әуезов	78
Жақыбай Б.	
Жыраулар поэзиясындағы «Мәңгілік ел» идеясы	84
Төлегенова Д.	
Мұхтар Әуезовтің батырлар жыры туралы ғылыми ойлары	88
Мамежанова Ә.	
Дәстүрлі өнер – қазақ поэзиясының негізгі құндылығы	91
Төлебай Ә.М.	

Ежелгі әдеби мұралардағы ағаш тотемі	100
Мурсалы Н.	
Алма Қыраубаева зерттеуіндегі алтын орда кезеңі	105
Молдағали Б.	
Қазақ детективті прозасындағы психологизм	107
Төлеген Т.	
Әлем таныған Әуезов	112

III. М.О. ӘУЕЗОВ ЖӘНЕ АБАЙТАНУ

Әбдікұлова Р.М.	
М.Әуезовтің Абайдың «Қара сөздері» жайлы толғамдары	114
Ананьева С.В.	
Художественный перевод как открытие	120
Кыяхметова Ш.А., Джакыпбекова М.Т.	
М.Әуезовтің «Абай жолы» эпопеясындағы пейзаж және оның көркемдік қызметі	125
Советова М.Н.	
М.Әуезов прозасындағы психологизм	130
Дәурен Ж.	
М.Әуезов әңгімелеріндегі кейіпкер трагедиясы	134
Серік А.	
«Әдебиет танытқыштың» қазақ әдебиеттануындағы орны	138
Нұралы А.	
Мұхтар Әуезовтің «Әдебиет тарихы» еңбегі жайлы бірер сөз	142
Қамшыбек А.	
Мұхтар Әуезов – Абай есімін әлемге танытушы	146

IV. ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІН ЗЕРТТЕУ МЕН ОҚЫТУДЫҢ ЖАҢА ПАРАДИГМАЛАРЫ

Бораш Р.Б.	
Білім берудің қазіргі парадигмасы негізінде М.Әуезов шығармаларын оқыту	149
Рамазанова Ш.Ә.	
Мақал-мәтелді оқытудағы ерекшеліктер	156
Асқарова Г.С., Токшылыкова Г.Б., Каримова Г.С.	
«Айғыркісі» – жылқы тектілігін дәріптеген туынды	159
Алмас Л.	
Ә.Нұршайықов прозасындағы деректілік пен нарратив тәсілдері	164
Акишева А.К.	
Орта мектепте көркем шығармаларды оқыту және талдау жолдары	168
Байкенқызы Б.	
Бұқар жырау шығармаларын оқыту әдіс-тәсілдері	173
Молдабек Е.	
Жаңартылған білім беру бағдарламасы негізінде геймификация әдісі	

арқылы поэзияны оқыту	177
Өткелбаева Р.Н.	
Жаңашыл педагогикалық идеяларды ұсынудағы ізденістер	182
Данияр Г.	
Жыраулар поэзиясын оқыту – тұлғаның рухани құндылығын байытудың қайнар көзі	185

V. МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ КОНТЕКСТІНДЕГІ ҚАЗАҚ ӘДЕБИЕТІ

Қаратаева Б.М.	
Шыңғыс ханның жеңімпаз жорықтары	192
Зағыпар О.С.	
Ардақ Нұрғазы: дәстүр мен модернизм	195
Кузембаева М.	
Творческая биография Ольги Марк в аспекте изучения	199
Күнтуған А.	
«Құпия шежіредегі» Шыңғысхан бейнесі	205
Бижанова А.	
Т.Ахтановтың соғыс тақырыбына жазылған «Боран», «Шырағың сөнбесін» романдарындағы құндылықтар әлемі	209
Әлиасқар Е.Ә.	
Фольклортану ғылымындағы артефакт процесі	211
Сайлаубаева Г.	
Діни дастандардағы соңғы пайғамбар бейнесі	214
Қазыбек А.Ү.	
Думан Рамазанның мистикалық әңгімелерінің табиғаты	219
Сағынбаева Ә.Р.	
Мұқағали поэзиясы – мәңгілік мұра	223
Қашаулиева Г.К.	
Иса Байзақов «Ақ бөпе» поэмасының стильдік ерекшелігі.....	225
Кашаулиева Э.К.	
Батырлар жырындағы қаһарман қыздар бейнесі.....	229
Тойбаева Л.С.	
Қазақ фольклорындағы бақсы бейнесі.....	233

Ғылыми басылым

**Қазақ әдебиетінің классигі, көрнекті ғалым, академик
М.О. Әуезовтің 125-жылдығына арналған
«МҰХТАР ӘУЕЗОВ ЖӘНЕ ӘЛЕМ ӘДЕБИЕТІ» атты
халықаралық ғылыми-практикалық конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ**

Алматы, 29 қыркүйек 2022 жыл

ИБ№14831

Басуға 02.12.2022 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84^{1/16}.
Көлемі 13,0 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс №16873.

Таралымы дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің «Қазақ
университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.